

Prima pagină>Introducerea unei acțiuni în justiție>Sisteme juridice (UE și statele membre)>Instanțe judecătorești naționale
Instanțe judecătorești naționale

Portugalia

Această secțiune conține informații despre organizarea instanțelor de drept comun din Portugalia.

Organizarea instanțelor de drept comun

În afară de Curtea Constituțională (*Tribunal Constitucional*), care are competența specifică de a exercita justiția în materie de constituționalitate a legilor, în Portugalia există următoarele categorii de instanțe:

Curtea Supremă de Justiție (*Supremo Tribunal de Justiça*) și instanțele de prim grad și de al doilea grad de jurisdicție;

Curtea Supremă Administrativă (*Supremo Tribunal Administrativo*) și celelalte instanțe administrative și fiscale;

Curtea de Conturi (*Tribunal de Contas*).

De asemenea, există instanțe maritime, instanțe de arbitraj și judecătorii de pace.

Legea stabilește cauzele și modalitățile prin care instanțele menționate mai sus pot constitui, separat sau în comun, o instanță pentru soluționarea conflictelor (*Tribunal dos Conflitos* – instanță care se ocupă de soluționarea conflictelor de competență).

Fără a aduce atingere dispozițiilor privind instanțele militare (*tribunais militares*), care pot fi create în timpul perioadelor de război, sunt interzise instanțele care au competența exclusivă de a se pronunța cu privire la anumite categorii de infracțiuni.

Instanțe de judecată

Curtea Supremă de Justiție (*Supremo Tribunal de Justiça*)

Curtea Supremă de Justiție este cel mai înalt organism în ierarhia instanțelor de judecată, fără a aduce atingere competenței Curții Constituționale. Aceasta cuprinde secțiile civilă, penală și socială.

Aceasta își are sediul la Lisabona, iar competența sa se întinde pe întreg teritoriul Portugaliei.

Curtea Supremă de Justiție își desfășoară activitatea sub conducerea unui președinte (judecătorul care prezidează) și se întrunește în ședință plenară a instanței (formată din toți judecătorii diferitelor secții), în divizii specializate și pe secții.

Cu excepția cazurilor prevăzute de lege, Curtea Supremă de Justiție instrumentează numai aspecte de drept.

Curți de apel (*Tribunais da Relação*)

În principiu, curțile de apel (*tribunais da relação*) sunt instanțe de al doilea grad de jurisdicție.

În prezent, curțile de apel își au sediul în Lisabona, Porto, Coimbra, Évora și Guimarães. Acestea sunt prezidate de un președinte (judecătorul care prezidează) atunci când se întrunesc în ședință plenară, cât și pe secție.

Curțile de apel au secții civile, penale, sociale, pentru familie și minori, comerciale, de proprietate intelectuală și concurență, de reglementare și supraveghere. Existența secțiilor sociale, pentru familie și minori, comerciale, de proprietate intelectuală și concurență, de reglementare și supraveghere depinde de volumul sau complexitatea activității necesare. Acestea sunt înființate prin ordin al Consiliului Suprem al Sistemului Judiciar, la propunerea președintelui Curții de Apel respective.

Instanțe de prim grad de jurisdicție (*Tribunais judiciais de 1.ª instância*)

Instanțele de prim grad de jurisdicție sunt, de obicei, instanțele teritoriale (*tribunais de comarca*). Acestea exercită competența în toate problemele care nu sunt atribuite altor instanțe. Instanțele teritoriale sunt de competență generală și specializată.

Instanțele teritoriale sunt împărțite în completuri de competență specializată sau generală, precum și „completuri-satelit” locale. Completurile sunt numite în funcție de tipul de procedură de care se ocupă și de numele municipiului în care se află.

Pot fi create următoarele completuri de competență specializată:

central civil (*Central cível*);

local civil (*Local cível*);

central penal (*Central criminal*);

local penal (*Local criminal*);

local pentru infracțiuni minore (*Local de pequena criminalidade*);

de anchetă penală (*Instrução criminal*);

pentru familie și minori (*Família e menores*);

de muncă (*Trabalho*);

comercial (*Comércio*);

de executare (*Execução*).

Instanțele de judecată de prim grad de jurisdicție se pronunță fie în complet cu judecător unic, în ședință plenară, fie în ședință plenară și juriu, în funcție de cauză. Fiecare instanță teritorială are un președinte cu atribuții de reprezentare și conducere, de gestionare a cauzelor și gestionare administrativă și funcțională.

Atunci când sunt mai mult de cinci judecători în aceeași instanță sau în același complet, judecătorul care prezidează, după audierea celorlalți judecători, poate înainta Consiliului Suprem al Sistemului Judiciar o nominalizare a unui judecător-coordonator (*magistrado judicial coordenador*) pentru unul sau mai multe completuri, cu acordul prealabil al judecătorului respectiv. Sub îndrumarea judecătorului care prezidează, judecătorul-coordonator îndeplinește atribuțiile care i-au fost delegate de acest judecător, fără a aduce atingere dreptului de a delega cauza unei instanțe superioare (*avocação*), și trebuie să prezinte un raport privind activitatea sa ori de câte ori i se solicită acest lucru de către judecătorul care prezidează.

Instanțe administrative și fiscale (*Tribunais Administrativos e Fiscais*)

Instanțele administrative și fiscale au competența de a se pronunța cu privire la acțiunile și căile de atac referitoare la soluționarea litigiilor care decurg din raporturile juridice în materie administrativă și fiscală. Instanțele administrative și fiscale sunt următoarele:

Curtea Supremă Administrativă;

curți administrative centrale;

curți administrative teritoriale;

instanțe fiscale.

Curtea Supremă Administrativă (*Supremo Tribunal Administrativo*)

Curtea Supremă Administrativă este cel mai înalt organism în ierarhia instanțelor administrative și fiscale, fără a aduce atingere competenței Curții Constituționale.

Aceasta își are sediul la Lisabona, iar competența sa se întinde pe întreg teritoriul Portugaliei.

Curtea Supremă Administrativă cuprinde o secție pentru litigii administrative și o secție pentru litigii fiscale. Responsabilitatea sa principală este de a se pronunța cu privire la căile de atac împotriva hotărârilor pronunțate de curțile administrative centrale.

Curtea Supremă Administrativă își desfășoară activitatea sub conducerea unui președinte (judecătorul care prezidează), asistat de trei vicepreședinți. În funcție de obiectul cauzei, curtea se întrunește în ședință plenară, în ședință plenară pentru fiecare secție sau pe secții. Numai ședința plenară sau ședința plenară pentru fiecare secție examinează aspecte de drept.

Curți administrative centrale (*Tribunais centrais administrativos*)

În principiu, curțile administrative centrale sunt instanțe de al doilea grad de jurisdicție administrativă. În prezent, există două curți administrative centrale (de nord și de sud).

Funcția lor principală este de a se pronunța asupra căilor de atac formulate împotriva hotărârilor curților administrative teritoriale și ale tribunalelor fiscale.

Fiecare instanță este formată dintr-o secție pentru litigii administrative și una pentru litigii fiscale.

Curțile administrative centrale funcționează sub conducerea unui președinte (judecătorul care prezidează), asistat de doi vicepreședinți.

Curțile administrative centrale instrumentează aspecte de fapt și de drept.

Curți administrative teritoriale și tribunalele fiscale (*Tribunais administrativos de círculo e tribunais tributários*)

Acestea sunt instanțe de prim grad de jurisdicție, a căror funcție principală este de a se pronunța cu privire la litigiile în materie administrativă și fiscală.

Acestea pot funcționa în mod autonom, sub denumirile de curți administrative teritoriale și tribunale fiscale, sau în comun, sub titlul de instanță administrativă și fiscală.

Acestea își desfășoară activitatea sub conducerea unui președinte, numit de Consiliul Superior al Instanțelor Administrative și Fiscale (CSTAF – *Conselho Superior dos Tribunais Administrativos e Fiscais*) cu un mandat de cinci ani.

Aceste instanțe sunt, în general, prezidate de un judecător unic, însă legea prevede că, în anumite cazuri, se pot aplica alte aranjamente.

Judecătorii de pace

Judecătorii de pace (*julgados de paz*) oferă o metodă alternativă de soluționare a litigiilor care sunt exclusiv civile, în chestiuni unde este vorba despre sume mici de bani și care nu implică dreptul familiei, al succesiunilor sau al muncii.

În conformitate cu versiunea actuală a Legii nr. 78/2011 din 13 iulie 2011, judecătorii de pace au competența de a evalua și a judeca acțiuni declarative a căror valoare nu depășește competența instanțelor de prim grad de jurisdicție (15 000 EUR).

În conformitate cu articolul 9 din aceeași lege, judecătorii de pace sunt competente să instrumenteze și să judece:

acțiuni de asigurare a respectării obligațiilor, cu excepția celor care implică respectarea contractelor financiare de aderare;

acțiuni pentru predarea bunurilor mobile;

acțiuni care decurg din drepturile și îndatoririle proprietarilor de proprietăți comune, în cazul în care adunarea generală respectivă nu a declarat obligatoriu arbitrajul pentru soluționarea litigiilor între proprietarii comuni sau între proprietarii comuni și administrator;

acțiuni pentru soluționarea litigiilor între proprietarii clădirilor privind trecerea forțată temporară, scurgerea naturală a apei, lucrările de protecție împotriva

inundațiilor, utilizarea în comun a canalelor colectoare, a canalelor și a gardurilor vii; deschiderea ferestrelor, a ușilor, a verandelor și a construcțiilor similare; scurgerea apei de ploaie de pe acoperiș, plantarea de arbori și tufișuri, pereții interni și externi despărțitori;

acțiuni pentru recuperarea bunurilor, acțiuni posesorii, acțiuni legate de uzucapiune, achiziție și partaj (a bunurilor deținute în comun);

acțiuni referitoare la dreptul de utilizare și administrare a proprietății deținute în comun, drepturile de suprafață, drepturile de uzufruct, drepturile de uz și abitație și dreptul real legat de contractele privind folosința pe durată limitată a bunurilor imobile;

acțiuni privind închirierea proprietăților, cu excepția evacuărilor;

acțiuni privind răspunderea civilă, atât contractuală, cât și necontractuală;

acțiuni referitoare la neexecutarea contractelor, cu excepția contractelor de muncă și a celor de arendare;

acțiuni care implică garantarea generală a obligațiilor.

Judecătorii de pace sunt, de asemenea, competente să audieze cererile de despăgubiri civile în cazul în care nu au fost înaintate acuzații sau acestea au fost retrase, rezultate din:

vătămare corporală;

vătămare corporală din culpă;

calomnie în formă orală;

calomnie în formă scrisă;

furt;

prejudicii;

distrugerea hotarelor;

fraude pentru obținerea de alimente, băuturi sau servicii.

În conformitate cu articolul 16, fiecare judecătorie de pace pune un serviciu de mediere la dispoziția celor care îl solicită ca metodă alternativă de soluționare a litigiilor. Scopul acestui serviciu este încurajarea soluționării rapide a litigiilor prin acordul dintre părți. Serviciul are competența să medieze în orice litigii care fac obiectul medierii, chiar și în acelea care nu intră în sfera de competență a judecătoriilor de pace.

Ultima actualizare: 04/10/2021

Versiunea în limba națională a acestei pagini este gestionată de statul membru respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Comisia Europeană declină orice responsabilitate privind informațiile sau datele conținute sau la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.